

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Metsätalouden sosiaalinen kestävyys ja sitä tukevat käytännöt

Käytännön eväitä metsäbiotalouden sosiaalisen kestävyuden huomiointiin-webinaari

Metsämiesten Säätiö

14.2.2025

Teija Kanniainen

METSÄMIESTEN
SÄÄTIÖ

Tutkimussuunnitelma lyhyesti

- Osatutkimus 1: Sosiaalisen kestävyuden määrittelyt suomalaisessa metsäpolitiikassa
- Osatutkimus 2: Suomen metsäpolitiikan vaikuttavuus sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta
- Osatutkimus 3: Sosiaalista kestävyyttä ja moniarvoisuutta edistävät metsäpolitiikan instrumentit kolmella eri mittakaavatasolla
 - 3.1 Tilataso: Metsäsuunnittelu
 - 3.2 Sosiaalinen kestävyys liiketoiminnassa
 - 3.3 Valtakunnan taso: Metsästrategia ja metsäohjelmat

Osatutkimus 1: Sosiaalisen kestävyuden määrittelyt suomalaisessa metsäpolitiikassa; alustavia tuloksia

- Ensimmäisessä osatutkimuksessa hyödynnetään Metsämiesten Säätiön rahoittamassa ”Vaikuttava metsäpolitiikka 2030” -hankkeessa kerättyä aineistoa, eli Suomen metsäpolitiikkaan liittyviä asiakirjoja ja haastatteluita (asiantuntijahaastattelut Kansallisen metsäneuvoston 2011-2015 jäsenistöstä), n=26
- ensimmäisen osan tutkimuskysymys on ”**Miten metsien käytön sosiaalinen kestävyys on määritelty Suomen metsäpolitiikan areenoilla ja käytännöissä**”
- aineisto analysoidaan soveltamalla tutkimusryhmän kehittämää laadullisia ja määrillisiä menetelmiä yhdistävää diskurssianalyysiä. Tuloksia tarkastellaan käyttäen kestävyystieteen ja diskurssianalyysin käsitteitä ja menetelmiä. Monimuuttujamenetelmiä hyödynnetään siis diskurssien tunnistamiseen → esim. NMDS (non-metric multidimensional scaling)

Osatutkimus 1, analyysi (mm. Cuthill 2009 taustoittamana)

Sosiaalinen kestävyys määritellään seuraavien luokkien alle:

- 1) sosiaalinen pääoma (rakenteellinen, suhteellinen, kognitiivinen),
- 2) sosiaalinen infrastruktuuri (myös aktivoiva / yrittäjämäinen sosiaalinen infrastruktuuri),
- 3) sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo,
- 4) sitoutunut hallinto

(Osatutk.1) Alustavia tuloksia, yhteenveto

- **Kaikki Cuthillin (2009) ajattelun mukaiset sosiaalisen kestävyden luokat** (sosiaalinen pääoma, sosiaalinen infrastruktuuri, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo ja sitoutunut hallinto) **ovat mukana tuloksissa**
- Painotuksissa eroja:
 - Mm. sosiaalinen infrastruktuuri → kattavasti edustettu ↔ puutteita yrittäjämäinen sosiaalinen infrastruktuuri / vaihtoehtojen legitimizeetti-kohdassa → politiikan depersonalisaatio ja prosessiin keskittyminen; ei havaintoja
 - Yrittäjämäinen sos. Infrastruktuuri / resurssien mobilisaatio → yksityiset sijoitukset → muiden kuin tieto/aikaresurssien mobilisaatio; ei havaintoja
 - Sitoutunut hallinto → yhteisten työmenetelmien kehittäminen; vähän havaintoja?
 - Sosiaalinen pääoma / rakenteellinen sosiaalinen pääoma → verkostojen ominaisuudet?
- **Analyysi jatkuu**

Boström (2012), kritiikkiä sosiaaliseen kestävyYTEEN ja käytännön realisaatioon liittyen

- Käsitteellistämiseen liittyen sosiaalisen kestävyYDEN käsitteen ongelmia ovat **käsitteen epämääräisyys, epäselvä suhde kestäväN kehityksen muihin ulottuvuuksiin ja vaikea mitattavuus** (Bebbington ja Dillard 2009, Casula Vifell ja Soneryd 2012, Boström 2012).
- Sertifiointi? On myös niin, että liian tiukat kestävyyskriteerit voivat heikentää pk-yritysten mahdollisuuksia saada sertifiointia sosiaaliselle kestävyydelle (Klintman 2012, Boström 2012)

- Aineellinen ulottuvuus sisältää vastaukset kysymykseen, **mitä** sosiaalisen kestävyys tavoitteita aiotaan saavuttaa, ja menettelyllinen ulottuvuus kertoo, **miten** se tehdään. Jos ulottuvuuksia ei huomioida tasapuolisesti, menettelyllisiin ulottuvuuteen (jossa **yhteiskunnallisten sidosryhmien osallistuminen** tärkeää) liittyen yksittäisiin hankkeisiin **osallistumisen rajoitukset** voivat pahimmillaan johtaa kestävä kehityksen yksipuoliseen kohteluun tavoitteiden suhteen (Casula Vifell ja Soneryd 2012, Boström 2012):
 - *”Jos sosiaalista ulottuvuutta nimenomaisesti käsitteleviä toimijoita ei kutsuta (hankkeisiin), tämä pilari jää todennäköisesti heikoksi”* (Casula Vifell & Soneryd 2012)
- → myös **pitkittäinen** näkökulma tulisi huomioida, koska on niin, että esim. yksittäisissä projekteissa tulee pitkällä ajanjaksolla onnistumisia ja epäonnistumisia → **jatkuvan seurannan ja osallistumisen institutionalisoiminen?** (Devlin ja Tubino 2012, Boström 2012).
- On myös huomattava, että historiallisesti sosiaalisen kestävyys huomioiminen esimerkiksi päätöksenteossa on ollut vähäisempää kuin taloudellisen tai ympäristöulottuvuuden huomioiminen (Bebbington ja Dillard 2009, Boström 2012).

Osatutkimus 2, esittely ja löydöksiä

Suomen metsäpolitiikan vaikuttavuus sosiaalisen kestävyys näkökulmasta (Harrinkari et al 2024).

- Toisessa osatutkimuksessa tutkitaan, kuinka hyvin suomalainen metsäpolitiikka on tukenut sosiaalista kestävyttä. Myös tässä osatutkimuksessa käytetään edellä kerrotussa hankkeessa kerättyä aineistoa. Tutkimusmetodina on **teorian ohjaama sisällönanalyysi**. Teorian tarjoaa **politiikan interventio-logiikka -malli** (Vedung 1997). Osatutkimuksen tuloksena muodostuu käsitys siitä, kuinka tärkeässä roolissa sosiaalinen kestävyys on ollut Suomen metsäpolitiikassa 1990- luvulta lähtien, millaisia tavoitteita sille on asetettu, millä politiikkatoimenpiteillä tavoitteisiin on pyritty ja millaisia panoksia niihin on investoitu. Toimenpiteiden vaikuttavuutta analysoidaan vertaamalla politiikan saavutuksia järjestelmällisesti panoksiin ja asetettuihin tavoitteisiin hyödyntäen interventiologiikan mukaisia arviointikäsitteitä.
- **Aineisto:**
- Keskeiset politiikkadokumentit 1990-2020 ja niiden sisällönanalyysi
- Asiantuntijahaastattelut Kansallisen metsäneuvoston 2011-2015 jäsenistöstä (haastateltu 11/2021-02/2022) ja niiden sisällönanalyysi

Osatutkimus 2: Miten vaikuttavaa metsäpolitiikka on ollut yleisesti

(asiantuntijahaastattelut n=26)?

- Yleisesti: metsäpolitiikka on vaikuttavaa, koska käytöön otettu poikkeuksellisen laaja metsäpoliittinen keinovalikoima
- Keinojen vaikuttavuudesta erilaisia mielipiteitä
 - lainsäädäntö: merkittävä, on mm. voitu vaikuttaa metsänkäsittelytapoihin
 - useita mielipiteitä ”pehmeämpien” ohjauskeinojen tai ohjauskeinojen yhdistelmien puolesta → mm. tuet (esim. Metso-ohjelmaan liittyen), informaatio-ohjaus (vaihtoehtojen esille tuonti neuvonnassa)
 - **”Lainsäädäntö ja neuvonta niin enemmän porkkanaa kuin keppiä. Ja sitten sitä rahoitusta riittävästi”**
 - markkinat, T&K&I, opetus peruskouluissa, yhteisen foorumin merkitys, organisaatioiden rooli
 - yhteiskunnalliset muutokset, mm. työvoiman kansainvälistyminen, vaikuttaa taustalla
- Tavoitteet (jaotuksella Saastamoinen 1995: **puuntuotanto, ympäristö, virkistyskäyttö**)
- **Puuntuotantoon ja ympäristöasioihin** liittyvän ohjauksen vaikuttavuus **suurinta**
- **Virkistyskäyttöön** liittyvä ohjauksen vaikuttavuus **vähäisintä** (**resurssoinnissa kehitettävää, selkeät toimenpiteet puuttuvat** (tavoitteita kyllä on), **yhteinen vastuutaho puuttuu**)
- Eri politiikkasektoreita tulisi tarkastella **kokonaisuutena** (mm. metsäpolitiikka, ympäristöpolitiikka, elinkeinopolitiikka, energiapolitiikka, aluepolitiikka)

3.1 Metsäsuunnittelu

- Vahvan kestävyiden metsäsuunnittelu-työpaja 27.11.2024
Kohti vahvan kestävyiden metsäpalveluita-hankkeen kanssa
- Metsäsuunnittelun tarkastelu sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta

- Työpajassa esitettyä palautetta yleisesti:
 - metsänomistajan huomiointi koko suunnitteluprosessin ajan tärkeää, esim. käsitteiden avaaminen, maastokeskustelu, loppukeskustelu
 - kv työvoiman yleistyessä esim. informaatiota englanniksi (keskinäinen ymmärrys → sosiaalisen pääoman kognitiivinen ulottuvuus)
 - esimerkiksi suurilla yrityksillä tarve raportoida entistä tehokkaammin (mm. EU:n vuoksi) → **raportoinnin työkalu olisi tärkeä ja myös hyvä kannustin**
 - suunniteltujen toimenpiteiden toteutuksen miettiminen → kestävyysperiaatteet koko verkostossa

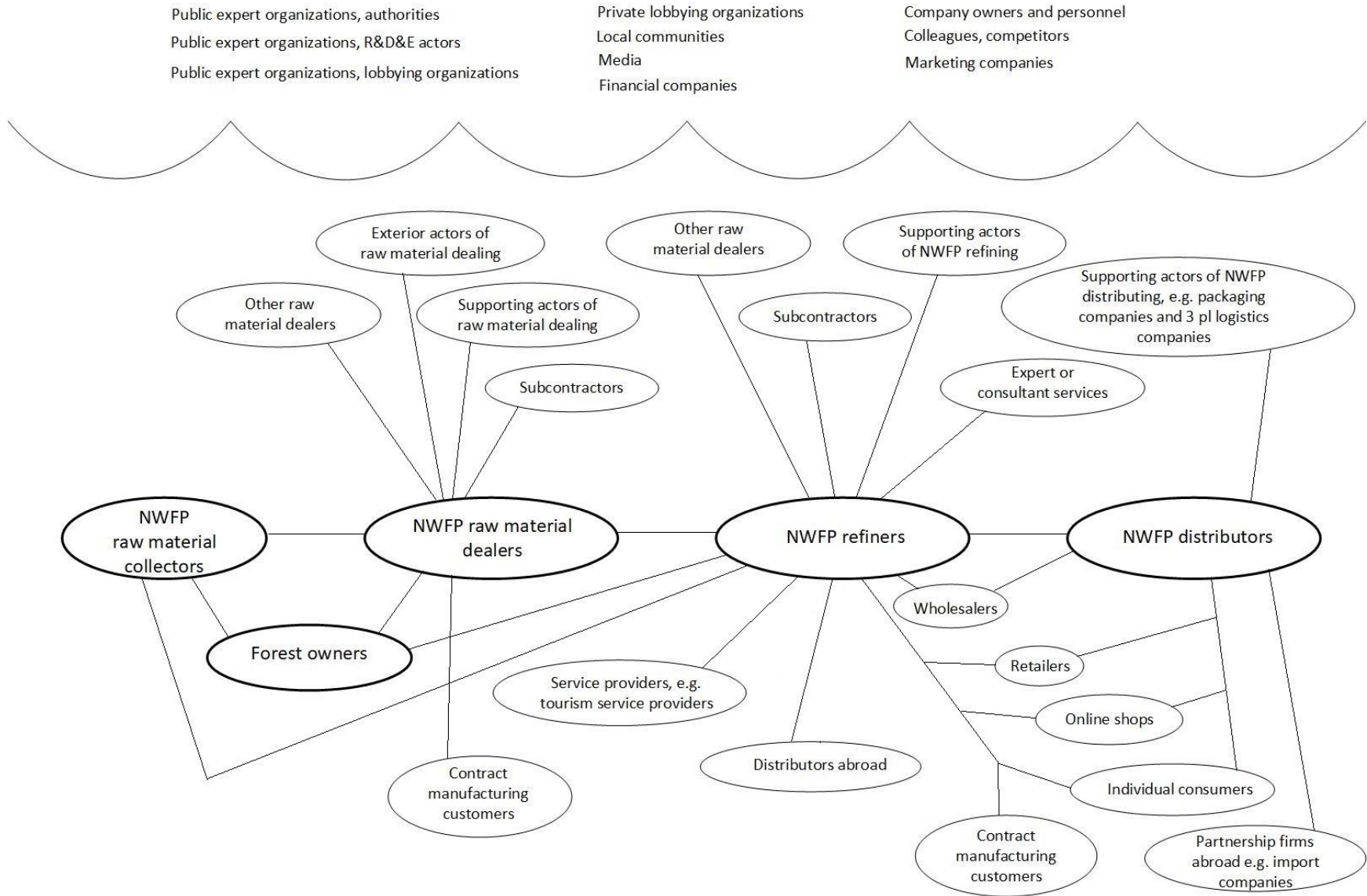
3.2 Sosiaalinen kestävyys liiketoiminnassa:

- Kehittämishankkeet ovat tulleet EU:n myötä yhä tärkeämmäksi metsätaloudenkin toiminnaksi. Tässä tutkimuksessa paneudutaan suomalaisten luonnontuotesektorin yritysten kehittämiseen maakuntatasolla. Luonnontuotesektori valittiin tässä tutkimuskohteeksi, koska sillä on hyödyntämätöntä potentiaalia, alan yritykset ovat usein mikroyrityksiä ja siten niillä on paljon kytköksiä paikallisyhteisöjen sosiaaliseen kestävyteen. Tutkimuksessa analysoituva materiaali koostuu 26 luonnontuotealan yrittäjän puolistrukturoiduista haastatteluista (n=26). Haastattelut tehtiin **LUTU-hankkeessa (Luonnontuotealan rajat rikkova liiketoimintaekosysteemi) pääosin Pohjois-Karjalan ja Kaakkois-Suomen alueilla lumipallometodia hyödyntäen.**
- Käsikirjoitusta tarjotaan lähiaikoina tieteelliseen julkaisuun (Kanniainen et al 2025), **työpaja tuloksiin liittyen myöhemmin.**
- Tutkimuksessa paneudutaan **sosiaaliseen kestävyteen luonnontuoteyritysten liiketoiminnassa hyödyntämällä ARA-mallia (mm. Håkansson & Snehota 1995)**
- Vuorovaikutus toimijoiden ja eri instituutioiden välillä → **ARA-malli** (Håkansson and Snehota 1995) → liiketoimintaverkostot voidaan luokitella kolmeen eri kerrokseen: ”**actors, resources and activities**” (ARA).
 - mm. toimijalinkit → kuinka toimijat arvostavat ja sitoutuvat toisiinsa; luottamus ja sitoutuminen tärkeitä käsitteitä
 - mm. resurssisiteet muokkaavat toimijoiden resurssien arvoa, esim. resurssien mukautukset tärkeitä
 - toimintalinkit yhdistävät toiminnat toisten toimijoiden toimintaan

(3.2)

- Luonnontuotealan toimijoiden verkosto tutkimusaineistossa
- **“Activities”**

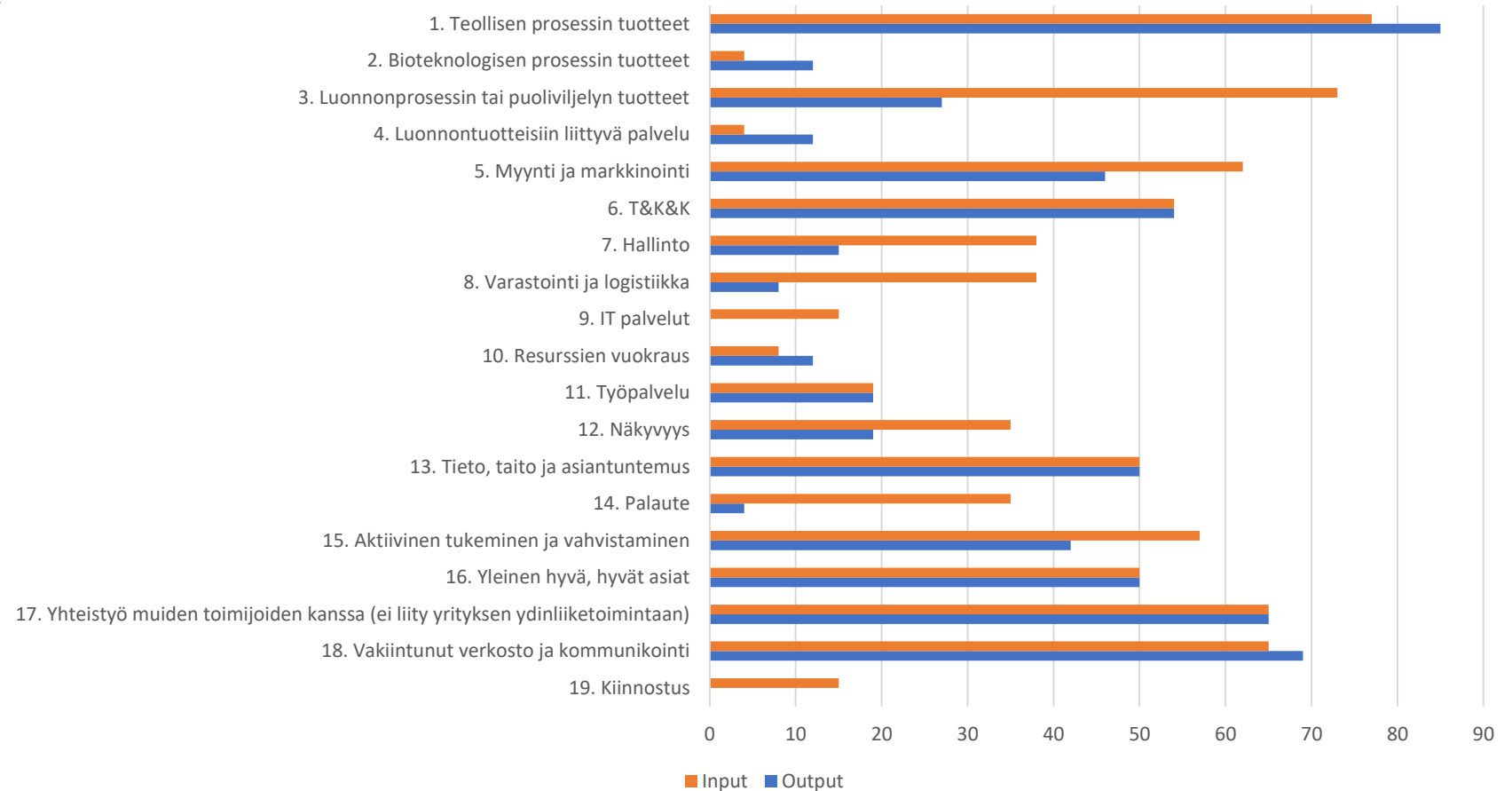
(3.2 Toiminta / "Activities")

- Yrittäjät kokivat roolinsa vahvuutena erityisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kestävyteen liittyvän toiminnan luonnontuotealan verkostossa, kun heidän käsityksiään omasta roolistaan kysyttiin.
- **Sosiaalisen kestävyden osalta nousi esiin**
 - muiden yrittäjien ja paikallisten toimeentulon ja työn tukeminen,
 - yrittäjien verkostoitumisen edistäminen,
 - osallistuminen aluekehitys- tai aktiiviseen järjestötoimintaan sekä
 - jokaisenoikeuksien hyödyntämisen tukeminen.

■ (3.2) Resurssit / "Resources"

- Aineelliset resurssit 1-11, aineettomat resurssit 12-19

(3.2 Resurssit)

- Sosiaalisen kestävyden tutkijat korostavat paikallisten markkinoiden menestystä ja paikallisia etuja (Albrecht 2023).
- Paikallisuus otetaan huomioon useissa **aineellisissa** luokissa (eli kun raha liikkuu toimijoiden välillä), **esimerkkejä**:
 - **T&K&K-kategoria** → Tuotekehitys ja projektiyhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa
 - **Resurssien vuokraus-kategoria** → tuotantoon tai tapahtumien järjestämiseen sopivien tilojen tai laitteiden vuokraaminen paikallisten toimijoiden välillä
 - **Myynti ja markkinointi –kategoria** → matkailumarkkinoinnin yhteistyö paikallisten toimijoiden välillä, markkinointialustan tarjoaminen
 - Yleisesti ottaen myös paikallisuus pidettiin usein tärkeänä arvona, kun tutkimuksen haastateltavat puhuivat **raaka-aineista**. Myös liikekumppaneiden, kuten **alihankkijoiden, sijainti** nähtiin merkittävänä asiana.

(3.2 Resurssit)

- Paikallisten asioiden huomioiminen näkyy erilaisissa **aineettomissa** luokissa (eli kun raha ei liiku toimijoiden välillä näiden resurssien osalta), esimerkiksi:
 - **Yhteisen hyvän kategoria** → paikallisuuden markkinoinnin hyöty (syötteissä), pioneerityö; esimerkkinä oleminen. Ystävyys nostettiin usein esiin.
 - **Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa-kategoria** → yhteistyökumppaneina mainittiin useita toimijoita, kuten kunta, muut yritykset, metsäorganisaatio, eri hankkeiden toteuttajat, paikallinen oppilaitos, tutkimusorganisaatio ja asiakkaita.
 - **Vakiintunut verkosto ja kommunikointi – kategoria** → verkostoituminen paikallisten raaka-ainekeräilijöiden kanssa ja verkostoituminen paikallisten toimijoiden kanssa yleisesti. Eräs yrittäjä mainitsee, että hänen tavoitteenaan on pitää keskustelu käynnissä paikallisten toimijoiden kanssa. Henkilökohtainen vuorovaikutus osana verkostoitumista tuotiin esiin usein.
 - **Aktiivinen tukeminen ja vahvistaminen-kategoria** → esimerkiksi raaka-aineen esilajittelu raaka-ainekeräilijöillä (syötteissä), kunnallinen ja alueellinen yrittäjätuki sekä markkinanäkyvyys. Yhteistyö yrityksen eri toiminnoissa muiden paikallisten yritysten kanssa mainittiin usein.

(3.2 Toimijat / "Actors")

- Toimijat pitivät pitkäaikaista yhteistyötä ja liikekumppaneiden luotettavuutta tärkeänä asiana.

-> Esimerkiksi **suhteellisessa sosiaalisen pääoman** (osa sosiaalisen kestävyden luokittelua, Cuthill 2010, Nahapiet & Ghoshal 1998 mukaan) **käsitteessä** tärkeitä **luottamus, vastavuoroisuus, käyttäytymisnormit, identifiointi**

- Håkanssonin ja Snehota (1995) mukaan toimijaan liittyy erilaisia aikomuksia ja ominaisuuksia sen ilmaisemien toimien ja reaktioiden perusteella. Näin rakentuu toimijan identiteetti. Identiteettiä määriteltäessä on tärkeää, mitä toimija voi tehdä ja mitä ei.
- Aineistossa ilmaistut **arvot** kertovat toimijoiden identiteetin määritelmistä liiketoiminnan luonnetta ja sen suhteita kohtaan: **"orgaaninen", "paikallinen" ja "ekologinen"** tarkoittivat raaka-aineita ja tavarantoimittajia sekä **"eettinen" ja "ekologinen"** liittyen asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden oletettuun näkemykseen.
- Myös **"suomalaisuus" ja "pohjoisuus"** identiteettiin liittyviä arvoja -> kahtiajakoisuus riippuen loppukäyttäjän sijainnista: Suomessa voi tarkoittaa mm. puhtautta; kv markkinoilla ruuan villeyttä tai villin luonnon alkuperää raaka-aineissa -> "opportunity space" (Håkansson & Snehota 1995) liikekumppaneiden välisessä keskustelussa, jossa identiteettiäkin tarkennetaan ja arvioidaan.

3.2 Pohdintaa

- Suomalaisuuden esille tuominen tuotteiden raaka-aineissa lisää suomalaisen ruoan tunnettuutta kuluttajien keskuudessa ja pyrkii vahvistamaan kansallista ruokakulttuuria. Myös aluetasolla tai yhteisötasolla ruuan alkuperä korostuu, koska myös paikallisuus on haastateltaville tärkeä arvo.
- Jokaisenoikeuksien (jokamiehenoikeuksien) pitkä olemassaolo on luultavasti vahvistanut paikallisten luonnontuotteiden käyttöä ja siten sosiaalisen kestävyuden toteutumista suomalaisessa ruokakulttuurissa. Ruoka ja terveys ovat mukana kestävä kehityksen donitsimallissa osana ihmisen hyvinvoinnin sosiaalista perustaa (Raworth 2017), jossa korostetaan paikallisten markkinoiden menestystä ja paikallisia hyötyjä (Albrecht 2023).
- Toisaalta kehittyneiden bioteknologiatuotteiden valmistaminen vaatii laajaa osaamista, mikä usein johtaa kansainvälisten lisäresurssien hankintaan -> Onko ristiriitaa paikallisen liiketoiminnan merkityksen painottamisen kanssa?
- Esimerkiksi **sosiaalisen pääoman (esim. luottamus, vastavuoroisuus, identifiointi ja keskinäinen (kognitiivinen) ymmärrys) ja sosiaalisen infrastruktuurin (esim. toimeentulo ja työ, koulutus) merkitys näkyy tuloksissa. Myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo (esim. jokaisenoikeudet).**

3.3 Valtakunnan taso: Metsästrategia ja metsäohjelmat

- Osatutkimuksen 1 tulokset sosiaalisesti kestävästä metsätalouden määrittelyistä ja politiikoista esiteltiin valtakunnallisen Metsäneuvoston työvaliokunnalle marraskuussa 2024 (=metsäohjelmien sosiaalinen kestävyys, työpaja) ja tehtiin sille ehdotus metsäohjelmaprosessin kehittämiseksi.

3.3 Alustavia kehittämisajatuksia

- **Yhteisten työmenetelmien kehittäminen hallinnossa edelleen** →
 - Sekä sosiaalisen että mm. ympäristöllisen kestävyden yhtäaikainen tietoinen huomioiminen ja vuorovaikutus päätöksenteossa
 - yhteisön rakentaminen, omavaraisuus, paikallinen voimaannuttaminen ja yhteiset fasiliteetit (Jensen et al 2012)
 - kestävyden ulottuvuuksien keskinäinen linkitys (mm. Boström 2012, Raworth 2017, Schönach et al 2022)
 - Tuki ja kannustaminen ei-taloudellisten ja taloudellisten resurssien mobilisoinnille sekä yksityisille henkilöille että yrityksille
 - esim. neuvonnan, hankkeiden ja jopa taloudellisten kannustimien avulla → tavoitteena toimijoiden yksityiset sijoitukset (aika, raha, sosiaaliset yhteydet jne.) yhteisönsä sosiaalisen kestävyden hyväksi
- **T&K&I- ja neuvontatoimia** tukemaan erityisesti suhteellisen ja kognitiivisen sosiaalisen pääoman kehittymistä (esim. hyvien käytäntöjen esilletuonti, koulutus, etiikkaan liittyvä tutkimus)

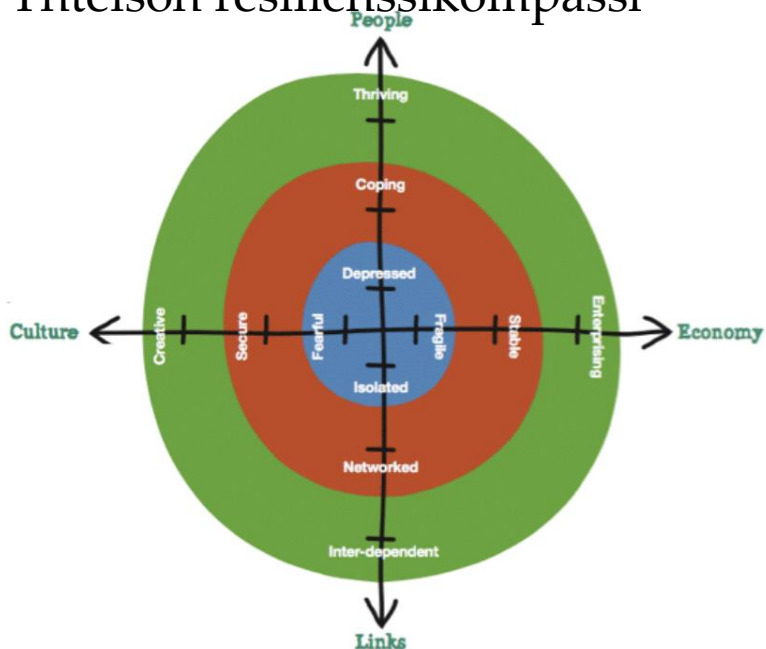
3.3 Alustavia kehittämisajatuksia

- **Eri sidosryhmien puntaroiva osallistaminen ohjelmiin** → vähentää konfliktiherkkyttä poliittisissa prosesseissa (mm. Saarikoski et al 2012)
 - Yhteinen foorumi tai uudenlainen työtapa tukemaan erityisesti suhteellisen ja kognitiivisen pääoman kehittämistä (mm. työvoiman kansainvälistymisen vuoksi)
 - Sosiaalisen kestävyiden toimijat mukaan (tutkijat, kouluttajat)
 - Toimenpiteiden vastuutus ja seurantamittarit
 - **Kehitetään vuorovaikutteinen alueen metsätalouden ”sosiaalisen kestävyiden kompassi”** osaksi AMO-prosesseja.

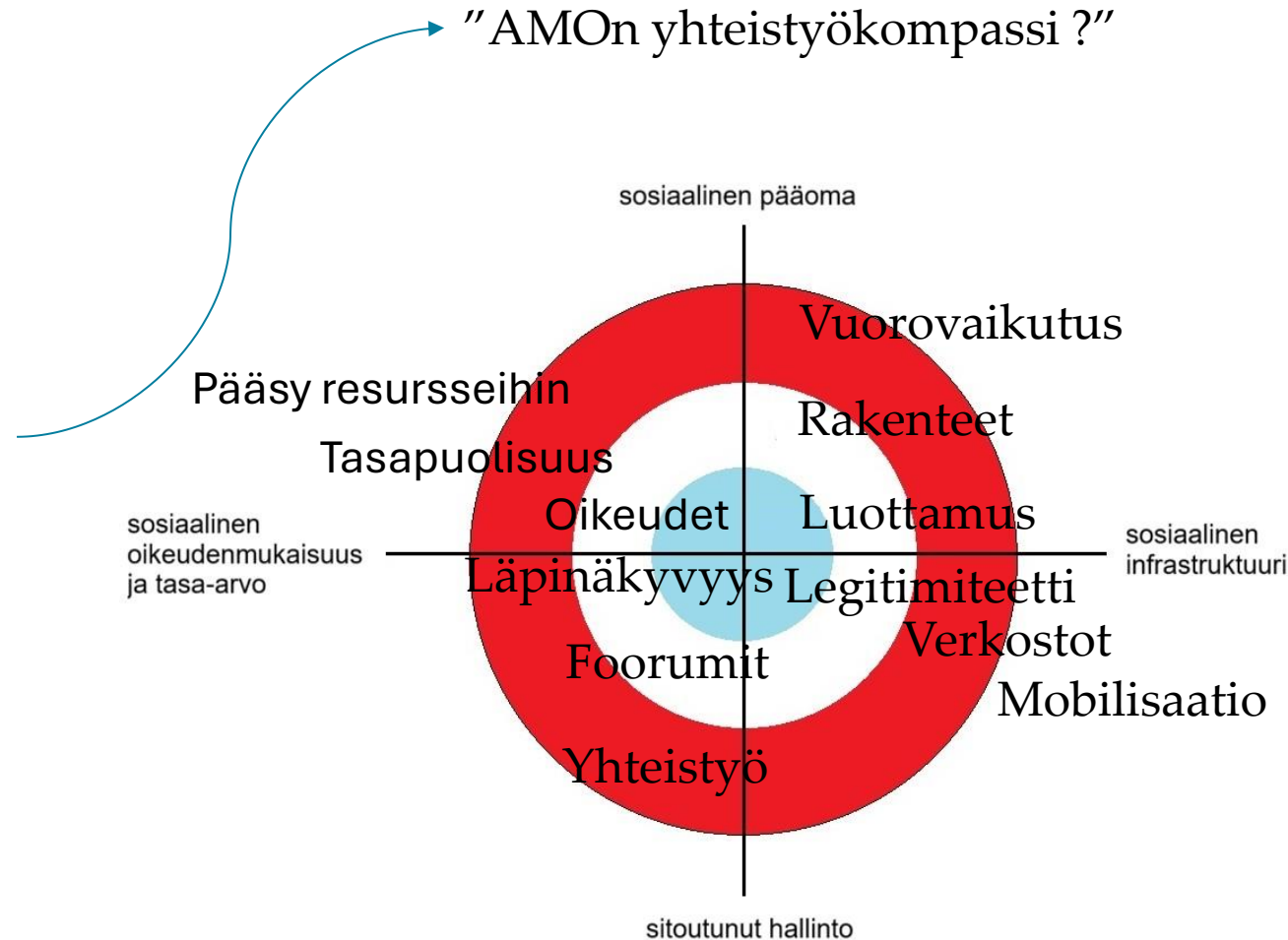
"Sosiaalisen kestävyden kompassi?" (lähde: Cuthill 2009)

Idea aikaisemmasta hankkeesta
Yhteisön resilienssikompassi

Dimensions and States of Community Resilience - (Source Wilding, 2011)
The colours represent the three states of resilience - Blue (breakdown), Brown (break-even), Green (breakthrough)

"AMOn yhteistyökompassi?"

3.3 Palaute kehittämisehdotuksista

- Palautekyselyn (Metsäneuvoston työvaliokunnalle) perusteella tärkeimpiä toimenpiteitä olisivat:
- **Asiantuntijaorganisaatioiden jatkuvuudesta huolehtiminen**
- Jokaisenoikeuksien jatkuvuudesta huolehtiminen
- **Pitkittäisten seurantamittarien kehittäminen** (liittyen eri sidosryhmien osallistamiseen metsäohjelmiin)
- Sosiaalisen kestävyuden toimijoiden (tutkijoiden, kouluttajien, käytännön ammattilaisten) mukaan ottaminen (liittyen eri sidosryhmien osallistamiseen metsäohjelmiin)
- T&K&I-toimista tärkeimpänä pidettiin hyvien käytäntöjen esilletuontia (liittyen sosiaalisen pääoman suhteellisen ja kognitiivisen ulottuvuuksien kehittämiseen)

Kiitos!

teija.kanniainen@uef.fi

Viitteet

- Boström, M. 2012. A missing pillar? Challenges in theorizing and practicing social sustainability: introduction to special issue. *Sustainability: Science, Practice & Policy* 8 (1).
- Bebbington, J & Dillard, J. 2009. Social sustainability: an organizational-level analysis. In: J. Dillard, V. Dujon & M. King (Eds.). *Understanding the Social Dimension of Sustainability*. Pp. 157-173. Routledge, New York.
- Casula Vifell, Å. & Soneryd, L. 2012. Organizing matters: how the "social dimension" gets lost in sustainability projects. *Sustainable Development* 20(1): 18-27.
- Cuthill, M. 2009. Strengthening the "social" in sustainable development: developing a conceptual framework for social sustainability in a rapid urban growth region in Australia. *Sustainable development* 18 (6): 362-373.
- Devlin, J. & Tubino, D. 2012. Contention, participation and mobilization in EA follow-up: the Itabira experience. *Sustainability: Science, Practice & Policy* 8 (1).
- Flora, C. & Flora, J. L. 1993. Entrepreneurial Social Infrastructure: A Necessary Ingredient. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 529, pp. 48-58.
- Frolova, E. V., Vinichenko, M.V., Kirillov, A.V., Rogach, O.C. & Kabanova, E. E. 2016. Development of social infrastructure in the management practice of local authorities: trends and factors. *International Journal of Environmental & Science Education*. Vol 11 No 15, pp. 7421-7430.
- Grum, B. & Kobal Grum, D. 2020. Concepts of social sustainability based on social infrastructure and quality of life. *Facilities*. Vol 38 No 11/12. pp. 783-800.
- Harrinkari, T, Kanninen, T, Korhonen-Kurki, K., Tikkanen, J., D'Amato, D., Ayonghe, A., Hujala, T. & Toivonen, R. 2025. Effectiveness of Finnish forest policy 1990-2020: document analysis and stakeholder perceptions. Manuscript.
- Håkansson, H. & Snehota, I. 1995. *Developing relationships in business networks*. Routledge, London.

- Jensen, J., Jørgensen, M., Elle, M., & Hagelskjær Lauridsen, E. 2012. Has social sustainability left the building? The recent conceptualization of «sustainability» in Danish buildings. *Sustainability: Science, Practice & Policy* 8 (1).
- Kanniainen, T., Pykäläinen, J., Tikkanen, J., Turtiainen, M. & Tahvanainen, V. 2025. Companies of non-wood forest products sector as network actors. Manuscript.
- Klintman, M. 2012. Handling issues of scale in global accreditation of sustainable tourism schemes towards harmonized re-embeddedness? *Sustainability: Science, Practice & Policy* 8(1).
- Nahapiet, J. & Ghoshal, S. 1998. Social capital, intellectual capital and the organizational advantage. *Academy of Management Review*. Vol. 23. No. 2, 242-266.
- Peters, D. J., Hamideh, S. Zarecor, K.E., Ghandour, M. 2018. Using entrepreneurial social infrastructure to understand smart shrinkage in small towns. *Journal of Rural Studies* 64, pp. 39-49.
- Raworth, K. 2017. A Doughnut for the Anthropocene: humanity's compass in the 21st century. *The Lancet Planetary Health*. Vol 1 (2), p. e48 - e49.
- Saarikoski, H., Åkerman, M & Primmer, E. 2012: The Challenge of Governance in Regional Forest Planning: An Analysis of Participatory Forest Program Processes in Finland. *Society and Natural Resources* 25 (7).
- Schönach, P., Lyytimäki, J., Massa, I. & Furman, E. 2022. Kestävyyden idean ja politiikan kehittyminen. Kestävän kehityksen mallit. In: T. Halonen, K. Korhonen-Kurki, J. Niemelä & J. Pietikäinen (Eds.). *Kestävyyden avaimet. Kestävyyden keinoin ihmisen ja luonnon yhteisöön*. Gaudeamus Oy, Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna. 326 p.
- Vedung, E. 1997. *Public policy and program evaluation*. New Brunswick N. J., Transaction Publishers. 336 p.